

כוסו של אליהו

בכפר אחד גרה משפחה עשירה והגונה.
שם טוב היה לה בין כל השכנים, כי היו בני
הבית מקימי מצוות וגומלי חסדים.
לאחר זמן מה ירד אבי המשפחה מנכסיו,
וכל עשרו אבד לו. רק בית קטן היה רכושו,
אשר בו גר עם משפחתו, אך לבו לא נפל
עליו, הוא לא התיאש, כי אמר: "השם נתן,
והשם לקח".

קרבו ימי חג הפסח, ובידי המשפחה לא היה סכום מספיק של כסף לקנות
צרכי החג. אמרה לו אשתו: "מה נעשה, ואין בידינו לקנות אפילו מצות
ויין?"

ענה האיש בשלוח: "עוד נשאר לנו גביע זהב, כוסו של אליהו. הוא אמנם
יקר לנו מאוד, אך עתה, בעת צרה, נמכר אותו בליט בריחה, ונקנה מצות
ויין, ובמקומו – נקנה כוס זכוכית".

שמעה האישה את דברי בעלה, ודמעות זלגו מעיניה.
בערב פסח לקחה האישה את הגביע והלכה לעיר. שם מכרה אותו, ובכסף
שקבלה קנתה צרכי פסח, ונפשה היתה עליה מרה מאוד.
בשהגיע ליל הפסח, ישבה המשפחה לערך את ה"סדר", אך באשר נזכרו
בני הבית בעשרם לפנים, נעצבו ונאנחו.

פֶּתְאוֹם נִפְתָּחָה הַדָּלֶת, וְאֵל הַבַּיִת נִכְנָם עָנִי לְבוּשׁ קִרְעִים וְעַל שִׁכְמוֹ – תִּרְמִיל. הוּא פָּנָה אֶל בָּעַל הַבַּיִת וְאָמַר: "עָנִי נִוָּדָד אֲנִי. בָּאתִי הַיּוֹם לִכְפָּרְכֶם, וְאֵין אִישׁ מִכְנִים אוֹתִי לְבֵיתוֹ לְחַג אֶת חַג הַפֶּסַח.

וְאַתָּה, חוּם נָא עָלַי, וְהִרְשֵׁה לִי לְשֹׁבֶת אֶתְכֶם ל"סֵדֶר" בְּחַג הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה.
עָנָה בָּעַל הַבַּיִת: "אֲמַנָּם גַּם אֲנִי וּמֵאֲכָלֵי דָלִים הַיּוֹם, אֲךְ בְּכָל לְבִי אֶתֵּן לָךְ חֶלֶק מֵאֲרוּחָתִי. בְּבִקְשָׁה, הִסֵּב עִמָּנוּ לְשִׁלְחָן!"
הִסֵּב הָעָנִי אֶל הַשִּׁלְחָן יַחַד עִם שְׂאֵר בְּנֵי הַבַּיִת וְהִבְחִין כִּי בְנֵי הַבַּיִת עֲצוּבִים. הוּא פָּנָה וְשָׁאַל: "מָה לָּכֶם? מִדּוּעַ הַנָּכֶם עֲצוּבִים? הֲלֹא חַג הַיּוֹם, יוֹם שְׂמֵחָה, יוֹם טוֹב!"

בַּתְּחִלָּה סָרְבוּ בְנֵי הַבַּיִת לְסִפְרָה, אֲךְ מִשֶּׁהִפְצִיר בָּהֶם הָאִישׁ, סִפֵּר לוֹ בָּעַל הַבַּיִת, כִּי הָיָה פֶּעַם עֲשִׂיר, וּבֵיתוֹ הָיָה מֵלֵא כָּל טוֹב, וְעַתָּה אֵין לוֹ מְאוּמָה, וְקִשָּׁה לְבְנֵי הַבַּיִת לְהִתְרַגֵּל לַמָּצָב הַחֲדָשׁ.

קָרָא הָעָנִי וְאָמַר: "קוּי לְהֵשֵׁם, כִּי יִשְׁלַח לָכֶם אֶת עֲזָרְתּוֹ. וְעַתָּה אֵל תַּעֲצֹבוּ כִּי הֲלֹא חַג הַיּוֹם."

וְהָעָנִי הַנּוֹדֵד לָן בַּלְיִלָּה תְּהוּא בְּבֵיתָם. לְמַחֲרָת, כַּאֲשֶׁר קָמוּ כָּל בְּנֵי הַבַּיִת מִשְׁנֵתָם, רָאוּ, כִּי הָאוֹרֵחַ אֵינֶנּוּ, וְרַק תִּרְמִילוֹ נִשְׁאַר. הֵם פָּתְחוּ אֶת הַתִּרְמִיל וּמָצְאוּ בּוֹ גְּבִיעַ זָהָב, וְעָלָיו חֲרוּט בְּאוֹתֵיזֹת גְּדוּלוֹת: "כּוֹסוֹ שֶׁל אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא".

הִבִּינוּ בְנֵי הַבַּיִת, כִּי הַנּוֹדֵד הָעָנִי הָיָה אֱלֹהֵינוּ הִנְבִּיא, וְאֵת הַגְּבִיעַ הַשְּׂאִיר לָהֶם כִּמְתֵנָה.

מֵהַיּוֹם תְּהוּא וְהִלָּאָה לֹא רָאוּ עוֹד עָנִי וְחִזְרוּ לְהִיּוֹת עֲשִׂירִים כְּבָרָאשׁוֹנָה.

אֵלֵיהֶוּ הַנְּבִיא וְהַכּוֹנֶסֶת

הָיָה הָיְתָה אִשָּׁה יְהוּדִיָּה עֲנִיָּה וְהָיָה אֶלְמָנָה וְלָהּ
עֲשָׂרָה יְלָדִים. הִתְקַרְבַּ הַפֶּסַח וְלָהֶם אֵין מְאוּמָה, לֹא
מֵאֵכֶל לֶאֱכֹל, לֹא מִשְׁקָה לְשִׁתּוֹת לֹא כֵלִים לְפֶסַח וְאֵף
לֹא בְגָדִים לְלָבֵשׁ. נִקְתָּה הָאִשָּׁה אֶת הַבַּיִת, עַד שֶׁהָיָה
נוֹצֵץ וּבוֹהֵק. הַפְּשִׁיטָה מֵעַל יְלָדֶיהָ אֶת בְּגָדֶיהֶם
הַמְרֻפָּטִים וַיַּרְדָּה אֶל הַנַּחַל לְכַבֵּסָם לְכָבוֹד הַפֶּסַח.

בְּעוֹדָהּ יּוֹשֶׁבֶת וּמְכַבֶּסֶת, נִגַּשׁ אֵלֶיהָ יְהוּדִי זָקֵן וְשָׂאֵל אוֹתָהּ: "מָה מַעֲשִׂיִךְ
יְהוּדִיָּה?"

"אֲנִי מְכַבֶּסֶת אֶת בְּגָדֵי יְלָדֵי לְכָבוֹד הַפֶּסַח."

"וּבֵיתְךָ כָּבֵר כָּשֵׁר לְפֶסַח?" "כֵּן..."

"וְכַבֶּשֶׁת יֵשׁ לְךָ לְסְעוּדַת פֶּסַח?"

חֲשָׁבָה הָאִשָּׁה שֶׁלֹּא נֹאֶה שְׁתַּתְאוּנֵן עַל עֲנִיָּה בְּפָנֵי אִישׁ זָר וְהַשִּׁיבָהּ: "כֵּן..."

"וְכֵלִים לְפֶסַח יֵשׁ לְךָ?" "כֵּן..."

"וּבְגָדִים חֲדָשִׁים יֵשׁ לִילְדֶיךָ וְלְךָ?" "כֵּן..."

"כֵּן, יְהִי רָצוֹן," אָמַר הַזָּקֵן,

"קָחִי, אִשָּׁה, מִטְבֵּעַ וּקְנִי עוֹד מִשְׁהוּ לְכָבוֹד הַחֹג."

רָצְתָה הָאִשָּׁה לְסָרֵב, אָבֵל לֹא הִסְפִּיקָה, כִּי נֶעְלַם הַזָּקֵן וּבִידָהּ – מִטְבֵּעַ – זָהָב
נוֹצֵץ.

שָׁבָה לְבֵיתָהּ וַרְאֶתָה שֶׁהַבַּיִת מָלֵא כָּל טוֹב, מִצּוֹת, דָּגִים וַיֵּין, שָׁמֶן, פֵּרוֹת
וּיְרָקוֹת וּמִגְדָּנוֹת לָרֵב.

בְּאֲרוֹנוֹת – בְּגָדִים, נְעָלִים, צְעִיפִים וּשְׂמָלוֹת וּבַחוּץ עֹמֶדֶת כְּבִשָּׁה שְׂמִנָּה
וּמְלַחֶכֶת עֹשֶׁב... שָׁחַט הַשּׁוֹחֵט אֶת הַכֶּבֶשׂ וְהָיוּ לְאִשָּׁה וּלְדֹיָהּ כָּל צָרָכֵי
הַפֶּסַח שְׂפָעִים, שְׂפָעִים, וְעוֹד לָהּ מִטֶּבַע הַזֶּהָב הַיָּקָר..

וְלֹאִשָּׁה שְׂכֵנָה עֲשִׂירָה, מְרַשֶּׁעַת וְקַנְאִית. וְעַל יָד בֵּיתָהּ – כְּבִשָּׁה שְׂמִנָּה רוֹעָה
בְּעֹשֶׁב. לְקִרְאָת פֶּסַח, רָאֲתָההּ שֶׁלֹּשְׁכֵנֶתָהּ הָעֲנִיָּה יֵשׁ לִפְתָּע כָּל טוֹב.

שָׁאַלָה הָעֲשִׂירָה אֶת שְׁכֵנֶתָהּ הָעֲנִיָּה: "כִּיצַד זֶה הַתִּהְפֹּךְ עָלֶיךָ גּוֹרֵלֶךְ לִפְתָּע,
לְמוֹכֶה?" סִפְּרָה לָהּ הָאִשָּׁה הָרֹאשׁוֹנָה אֶת הַמַּעֲשֵׂה בְזֶקֶן.

יָרְדָה הָאִשָּׁה הָעֲשִׂירָה לַנַּחַל וּבִידָה עֲרֻמַּת בְּגָדִים יְשָׁנִים לְכַבִּיסָה. הוֹפִיעַ
אֶלֶיהָ אוֹתוֹ זֶקֶן.

שָׁאַל אוֹתָהּ: "מָה אַתְּ מְכַבֶּסֶת, אִשָּׁה?"

"אֶת בְּגָדֵי יְלָדִי, לְקִרְאָת פֶּסַח!" – הִשִּׁיבָה הָאִשָּׁה הָעֲשִׂירָה.

"וּבֵיתְךָ כָּבֵר כָּשֵׁר לְפֶסַח?" "לֹא..."

"וְכִבְשָׁה לְפֶסַח כָּבֵר יֵשׁ לָךְ?" "לֹא..."

"וְכֵלִים לְפֶסַח כָּבֵר יֵשׁ לָךְ?" "לֹא..."

וּבְגָדִים חֲדָשִׁים לָךְ וּלְיֶלְדֶיךָ?" "לֹא..."

"כֵּן, יְהִי רְצוֹן, הִשִּׁיב לָהּ הַזֶּקֶן, "שׁוּבִי לְבֵיתְךָ..."

שָׁבָה הָאִשָּׁה לְבֵיתָהּ וְהִנֵּה כָּל הַזֶּהָב וְהַזֶּהָב – פָּרָחוּ וְאִינָם. אֶפְלוּ
הַכֶּבֶשׂ הָרוֹעָה בְּעֹשֶׁב, גַּם הָיָא פָּרָחָה וְנִעְלָמָה...

וּמִי הָיָה אוֹתוֹ זֶקֶן וְאִינָה הוּא?

הָיָה זֶה אֱלִיהוּ הַנָּבִיא הַזְכוּר לְטוֹב, הָאוֹהֵב אֶת הָעֲנִיִּים וְהַמְסַתְּפָקִים בְּמוֹעֵט
וְאִינוֹ אוֹהֵב אֶת הָעֲשִׂירִים, שְׁעִינָם צָרָה וְלִבָּם מְכוּיָן כְּאֶגְרוֹף – רָשָׁע...